

Henkilötietojen käsittely mielenterveys- ja päihdepalveluissa

1. Tietosuojaselosteen ajantasaisuus

Tietosuojaseloste on päivitetty 23.9.2020.

2. Rekisterien nimet

Sosiaalihuollon asiakasrekisteri, sosiaalihuollon ilmoitusrekisteri ja potilasrekisteri

3. Rekisterinpitäjä

Sosiaalihuollon ilmoitus- ja asiakasrekisteri:
Espoon sosiaali- ja terveyslautakunta
Osoite: PL 202 (Tekniikantie 15), 02070 Espoon kaupunki

Potilasrekisteri:
Espoon terveystalot
Osoite: PL 202 (Tekniikantie 15), 02070 Espoon kaupunki

4. Henkilötietojen vastuhenkilö

Terveystalot ja palvelujen johtaja
Osoite: Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi, PL 202, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 09 816 21 (vaihde)

5. Henkilötietojen yhteyshenkilö

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen päällikön alainen toimistos sihteeri
Osoite: Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi, PL 2314, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 09 816 21 (vaihde)

6. Tietosuojavastaava

Espoon kaupungin tietosuojavastaava
Osoite: PL 12, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 09 816 21 (vaihde)
Sähköpostiosoite: tietosuoja@espoo.fi

7. Mihin tarkoitukseen henkilötietoja käsitellään?

Espoon mielenterveys- ja päihdepalvelut käsittelevät asiakasta tai potilasta koskevia henkilötietoja sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain mukaisten mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Mielenterveys- ja päihdepalveluihin kuuluu terveydenhuollollista palvelua (MTP-klinikka, selviämishoito, nuorisopoliklinikka, vieroitushoito, päihdehuollon kuntouttava laitoshoido, sosiaali- ja terveysneuvonta Linkki, opioidikorvaushoito) sekä sosiaalihuollollista palvelua (tilapäismajoitus,

tuettu asuminen, palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen, päivä- ja työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus).

Osassa palveluista asiakkaalle tai potilaalle lähetetään tekstiviestillä muistutus ajanvarauksesta. Asiakkaalla tai potilaalla on oikeus kieltää tekstiviestien lähettäminen. Asiakas tai potilas voi asettaa kiellon sähköisessä Espoon kansalaisen terveysterveyspalvelu -ohjelmassa (https://www.espoo.fi/fi-FI/Asioi_verkossa/Sosiaali_ja_terveyspalvelut/Ajanvaraukset_verkossa) tai ilmoittaa asian käydessään toimipisteessä.

Espoo käsittelee asiakkaiden ja potilaiden henkilötietoja seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- asiakassuhteen suunnittelu, toteutus, seuranta ja arviointi
- potilaan tutkimuksen ja hoidon järjestäminen, suunnittelu, toteutus, seuranta ja neuvonta
- sosiaali- ja terveydenhuollon tukipalvelujen toteuttaminen (mm. laskutus, sovellustuki)
- sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan suunnittelu, tilastointi, seuranta ja arviointi toisilaisissa tai muualla lainsäädännössä säädetyllä tavalla
- sosiaali- ja terveydenhuollon tietojohtaminen toisilaisissa säädetyllä tavalla ja
- tieteellinen tutkimus toisilaisissa säädetyllä tavalla erillisten Espoon tai Findatan päätösten perusteella.

8. Mikä on henkilötietojen käsittelyperuste?

Espoolla on velvollisuus tarjota sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja mm. kuntalaisille. Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen edellyttää asiakkaiden ja potilaiden henkilötietojen käsittelyä. Käsittely on tarpeen Espoon lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi.

Keskeinen lainsäädäntö

- EU:n yleinen tietosuojasetus (etenkin 6 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 9 artiklan 2 kohdan h alakohta)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019, toisilaki)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)
- Mielen terveyslaki (1116/1990)
- Päihdehuoltolaki (41/1986)
- Terveysterveystietojen laki (1326/2010)
- Kansanterveyslaki 3 luku (66/1972)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki sähköisestä lääkemääräyksestä (61/2007)
- Asetus viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta 2 luku (1030/1999)
- Hallintolaki (434/2003)

9. Mitä tietoja käsitellään?

Sosiaalihuollon ilmoitusrekisteriin kuuluvat yksityisen henkilön palveluntarpeen selvittämiseksi tehdyt ilmoitukset ja pyynnöt sekä niiden käsittelyä koskevat tiedot.

Sosiaalihuollon asiakasrekisterissä ovat kaikki muut sosiaalihuollon palvelua koskevat sosiaalihuollon asiakastiedot, jotka eivät kuulu sosiaalihuollon ilmoitusrekisteriin. Espoon ostopalveluissa ja palvelusetelitoiminnassa käsiteltävät asiakasta koskevat tiedot kuuluvat Espoon sosiaalihuollon asiakasrekisteriin.

Potilasrekisteriin kuuluvat mielenterveys- ja päihdepalveluissa annettavien terveydenhuollon palvelujen (MTP-klinikka, selviämishoito, nuorisopoliklinikka, vieroitushoito, päihdehuollon kuntouttava laitoshoido, sosiaali- ja terveysneuvonta Linkki, opioidikorvaushoito) potilastiedot. Espoon ostopalveluissa ja palvelusetelitoiminnassa käsiteltävät potilasta koskevat terveydenhuollon palvelujen tiedot kuuluvat Espoon potilasrekisteriin.

Espoo tallentaa sosiaalihuollon ilmoitusrekisteriin ja asiakasrekisteriin mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta seuraavia tietoja:

- asiakkaan yksilöinti- ja yhteystiedot (henkilötunnus, nimi, kutsumanimi, sukupuoli, osoite, puhelinnumerot, kotikunta, äidinkieli, asiointikieli, siviilisääty, osoitteen turvakielto, sähköposti ja muut tarpeelliset yhteystiedot)
- henkilön perhetiedot (huoltaja, huollettava, alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärä ja iät, asumistiedot, talouden koko)
- palvelun tarvetta koskevat tiedot, hakemustiedot ja yhteydenotot, ajanvaraus- ja käyntitiedot, yhteenvedot, lausunnot, asiakastyöhön liittyvät muistiinpanot ja asiakaskontaktit, asiakaskohtaiset suunnitelmat, palvelu- ja maksupäätökset ja niiden tiedoksianto
- laitosten päivittäistoimintaan liittyvät asiakastiedot
- asiakasmaksuihin liittyvät tiedot
- omahoitopalvelun käyttäjän itse itsestään tuottama tieto tai asiakkaan muu itse tuottama tai tarjoama tieto
- asiakkuuteen mahdollisesti liittyvä vakuutustieto ja
- kiellot, rajoitukset, suostumukset ja muut valintoja koskevat tiedot.

Espoo tallentaa potilasrekisteriin mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta seuraavia tietoja:

- potilaan perustiedot (henkilö-, yhteys- ja omaistiedot)
- hoidon järjestämiseen liittyvät tiedot (mm. ajanvaraus-, jono- ja hoidonvaraustiedot, käynti- ja hoitajakso tiedot viraston omissa toimintayksiköissä sekä sopimuksiin perustuvissa hoitopaikoissa sekä merkintöjen tekijöiden nimi- ja virkatiedot)
- terveyttä ja sairautta koskevia tiedot (lääketieteelliset riskitiedot, käyntejä ja hoitajaksoja koskevat terveysneuvonnan, taudinmäärittelyn, hoidon suunnittelun, kulun, seurannan ja arvioinnin tiedot, laboratorio- ja röntgenpyynnöt ja -vastaukset, toimintakykytiedot, lausunnot ja annetut todistukset, konsultaatiopyynnöt ja -vastaukset (myös viraston ulkopuolelta, esim. HUSista saadut vastaukset), lähetteet ja hoitopalautteet sekä hoidon loppulausunnot)

Potilasrekisteri on osa terveydenhuoltolain 9 §:ssä tarkoitettua sairaanhoitopiiriin (HUS) alueen kunnallisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistä potilastietorekisteriä.

Tietojen julkisuus ja salassa pidettävyys

Sosiaalihuollon asiakkuutta koskevat tiedot ja potilassuhdetta koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä viranomaisten toiminnasta julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n nojalla.

10. Mistä tiedot saadaan?

Asiakkaalla ja hänen laillisella edustajallaan on sosiaalihuollon palveluissa lakisääteinen tietojenantovelvollisuus. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 12 §:n perusteella asiakkaan ja hänen laillisen edustajansa on annettava Espoolle ne tiedot, joita Espoo tarvitsee sosiaalihuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa.

Espoolla on mahdollisuus sosiaalihuollon palveluissa pyytää asiakkaan suostumuksesta riippumatta tietoja asiakkaasta sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 20 §:ssä mainituilla edellytyksillä valtion ja kunnan viranomaisilta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Kansaneläkelaitokselta, eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta, koulutuksen järjestäjältä, sosiaalipalvelun tuottajalta, terveyden- ja sairaudenhoitotoimintaa harjoittavalta yhteisöltä tai toimintayksiköltä sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä ja rahalaitoksilta. Espoon pyytämien tietojen ja selvitysten tulee olla sosiaalihuollon asiakassuhteeseen olennaisesti vaikuttavia. Tietojen ja selvitysten tulee olla Espoolle laissa säädetyn tehtävän vuoksi välttämättömiä asiakkaan sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi, sosiaalihuollon järjestämiseksi ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi sekä Espoolle annettujen tietojen tarkistamista varten.

Espoo on liittynyt sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon, jolloin Espoon sosiaalihuollon palvelujen työntekijöiden oikeudet katsoa Espoon toisten sosiaalihuollon palvelujen asiakastietoja määräytyvät Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) määräysten 1/2020 ja 1/2016 mukaisesti.

Espoo voi hankkia asiakkaan tai potilaan taloutta (mm. tulotietoja) koskevia tietoja lainsäädännön perusteella valtakunnallisesta tulorekisteristä.

Terveydenhuollon palveluissa potilaalla on oikeus kieltää sairaanhoitopiirin (HUS) alueen kunnallisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon tietojen luovutus sairaanhoitopiirin alueella. Tämän tietosuojaselosteen kohdassa 15.7 on asiasta lisätietoja. Tietojen luovutus valtakunnallisen potilastiedon arkiston kautta toisille terveydenhuollon toimijoille perustuu potilaan tai tämän laillisen edustajan antamaan suostumukseen.

Espoon oikeus saada asiakasta tai potilasta koskevia tietoja voi perustua myös muuhun lainsäädäntöön.

Säännönmukaisia tietolähteitä ovat:

- Asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja
- Työntekijän havaintoihin perustuvat asiakkaan asian käsittelyyn tai potilaan hoitoon liittyvät tiedot
- Väestörekisterikeskuksen tiedot alueen väestöstä
- Terveydenhuollon palveluissa HUS-sairaanhoitopiirin alueen yhteiseen potilastietorekisteriin kuuluvien muiden toimintayksiköiden tuottamat potilastiedot
- Terveydenhuollon palveluissa potilaan tai tämän laillisen edustajan suostumuksella saadut Kannassa olevat tiedot
- Asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan suostumuksella tai lainsäädännön perusteella saadut tiedot mm. sosiaali-, terveys- ja koulutoimen yksiköiltä tai työntekijöiltä.

11. Luovutetaanko tai siirretäänkö tietoja kaupungin ulkopuolelle?

Espoo voi luovuttaa asiakasta tai potilasta koskevia tietoja asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan nimenomaisella suostumuksella. Espoolla on velvollisuus lainsäädännön perusteella luovuttaa asiakasta tai potilasta koskevia tietoja mm. toisille viranomaisille. Espoossa varmistetaan ennen tietojen luovuttamista, että tietojen pyytäjällä on oikeus saada lainsäädännön perusteella pyytämänsä tiedot.

Lisäksi Espoo luovuttaa palveluntuottajille (mm. ostopalveluissa) asiakasta tai potilasta koskevia tietoja, jos se on välttämätöntä asiakkaan sosiaalihuollon tai potilaan terveydenhuollon palvelun tuottamiseksi. Espoo luovuttaa asiakasta tai potilasta koskevia tietoja lainsäädännön perusteella myös valvontaviranomaiselle (mm. AVI, EOA).

Asiakasta tai potilasta koskevia tietoja luovutetaan Findatalle toisilain perusteella tieteellistä tutkimusta, tilastointia, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, opetusta, sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisohjausta ja -valvontaa sekä viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävää varten. Lisäksi Espoo luovuttaa toisilain perusteella asiakasta tai potilasta koskevia tietoja hakijalle tieteellistä tutkimusta, tilastointia, opetusta, sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisohjausta ja -valvontaa sekä viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävää varten silloin, kun hakemus kohdistuu ainoastaan Espoon aineistoon. Espoo voi luovuttaa asiakasta tai potilasta koskevia tietoja toisilain mukaisesti Espoon sosiaali- ja terveydenhuollon tietojohtamista varten.

12. Siirretäänkö tietoja EU/ETA-alueen ulkopuolelle?

Espoo ei pääsääntöisesti siirrä asiakasta tai potilasta koskevia tietoja Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle. Esimerkiksi Espoon käyttämien asiakas- ja potilastietojärjestelmien konesalit sijaitsevat EU- tai ETA-maissa.

Espoo siirtää asiakasta tai potilasta koskevia tietoja EU- tai ETA-maiden ulkopuolelle mm. lain perusteella käytävässä viranomaisten välisessä tietojenvaihdossa. Espoo siirtää asiakasta tai potilasta koskevia tietoja EU- ja ETA-maiden ulkopuolelle vain, jos vastaanottavan maan on komission päätöksellä katsottu varmistavan riittävän tietosuojan tason tai siirto toteutetaan EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa (2016/679) mainittuja muita asianmukaisia suoja-toimia soveltaen.

13. Kuinka kauan tietoja säilytetään?

Sosiaalihuollon palvelut:

Espoossa muodostuneet asiakasta koskevat sosiaalihuollon tiedot tallentuvat valtakunnalliseen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon SosiaaliEfficia-asiakastietojärjestelmässä olevien tietojen osalta 1.3.2020 alkaen. Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon arkistoitavat asiakasta koskevat sosiaalihuollon tiedot säilytetään pysyvästi tositteita lukuun ottamatta. Tositteita säilytetään 12 vuotta.

Muualla kuin SosiaaliEfficia-asiakastietojärjestelmässä olevien asiakasasiakirjojen ja ennen 1.3.2020 muodostuneiden sosiaalihuollon asiakirjojen, joita ei arkistoida sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon, säilytysajat ovat seuraavat:

- Asiakasasiakirjat: 30 v. palvelun päättymisestä tai 12 v. asiakkaan kuolemasta (ennen 1.4.2015 kertyneet asiakasasiakirjat: 25 v.)
- 8., 18. ja 28. päivänä syntyneiden asiakasasiakirjat: pysyvästi

Maksupäätöksiä säilytetään pysyvästi. Asiakasmaksuihin liittyvää aineistoa säilytetään 10 vuotta.

Sosiaalihuollon potilastiedot eivät siirry potilastiedon arkistoon eivätkä sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Sosiaalihuollon potilastietojen säilytysajat ovat samat kuin alla olevat terveydenhuollon potilastietojen säilytysajat.

Terveydenhuollon palvelut:

Potilastietojen säilytysajat:

- Potilasasiakirjat: pääsääntöisesti 120 v. potilaan syntymästä tai 12 v. potilaan kuolemasta (ennen 1.5.1999 kertyneet tai ennen 1.5.1999 menehtyneitä potilaita koskevat potilasasiakirjat: pääsääntöisesti 100 v. syntymästä tai 20 v. kuolemasta)
- 18. ja 28. päivänä syntyneiden potilasasiakirjat: pysyvästi
- Valtakunnalliseen potilastiedon arkistoon siirretyt ja tallennetut tietoaaineistot: pysyvästi tositteita lukuun ottamatta

Perusteet säilytysajoille ovat seuraavat:

- laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015)
- Arkistolaitoksen päätös 1.12.2014 (AL/20064/07.01.01.03.01/2014): Sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen ja -tietojen pysyvä säilytys
- Valtionarkiston päätös kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä, osa 5. Sosiaali- ja sosiaalihuollon ja holhoustoimen asiakirjat (ISBN 951-861-584-5)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista (298/2009)
- Arkistolaitoksen päätös 16.2.2009 (AL/14372/07.01.01.03.01/2008): Potilasasiakirjojen pysyvä säilytys 2009
- Valtionarkiston päätös kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä osa 2. Terveydenhuollon asiakirjat. 14.4.1989 ISBN 951-861-419-9.
- Arkistolaitoksen päätös 3.9.2001 KA 158/43/01: Pysyvästi säilytettävät kunnalliset tuki- ja ylläpitotehtävien asiakirjat ja
- Kuntaliitto: Kunnallisten asiakirjojen säilytysajat. Määräykset ja suositukset. Taloushallinto 2.

14. Miten tietoja suojataan?

Asiakasta tai potilasta koskevat henkilötiedot ovat SosiaaliEfficia-asiakastietojärjestelmässä, Lifecare-potilastietojärjestelmissä ja Espoon kansalaisen terveysterveystietojen -ohjelmassa. Palvelun ja prosessien seuranta varten tietoja on myös työntekijöiden henkilökohtaisella L-asemalla tietokoneella. Asiakasta tai potilasta koskevia tietoja on myös paperisena aineistona.

Asiakasta tai potilasta koskevia tietoja käsittelevillä työntekijöillä on lakisääteinen vaihtolovelvollisuus. Salassapito- ja vaihtolovelvollisuus jatkuu palvelussuhteen päättymisen jälkeenkin.

Sähköinen aineisto

Tietotekniset laitteet sijaitsevat suojatuissa ja valvotuissa tiloissa. Espoon sosiaali- ja terveystoimen käyttämät laitteet ja ohjelmistot on suojattu ja varmistettu kaupungin tietoturvaperiaatteiden mukaisesti.

Työntekijöiden asiakasta tai potilasta koskevien henkilötietojen käsittely perustuu asiakassuhteeseen tai potilassuhteeseen tai muuhun asialliseen yhteyteen. Työntekijöiden

käyttöoikeudet perustuvat henkilökohtaisiin käyttöoikeuksiin, ja Espoo valvoo niiden käyttöä mm. lokitietojen kautta. Jokainen työntekijä hyväksyy tietojen ja tietojärjestelmien käyttö- ja salassapitositoumuksen. Espoon järjestelmät vaativat salasanan vaihdettavaksi määräajoin. Esimiehet päättävät käyttöoikeuksien myöntämisestä ja poistamisesta. Espoo passivoi käyttöoikeudet työntekijän työsuhteen päättyessä.

Työntekijät kirjautuvat Lifecare-potilastietojärjestelmään ja SosiaaliEfficia-asiakastietojärjestelmään henkilökohtaisilla varmennekorteilla. Se mitä tietoa työntekijät näkevät SosiaaliEfficia-asiakastietojärjestelmästä, noudattaa THL:n määräyksiä 1/2020 ja 1/2016.

Manuaalinen aineisto

Espoo toimintayksiköissä säilytetään asiakirjat valvotuissa tiloissa ja/ tai lukittavissa kaapeissa. Espoo siirtää arkistoidut asiakirjat Espoon sosiaali- ja terveystoimen päätearkiston kautta kaupunginarkistoon.

15. Rekisteröidyn oikeudet

15.1. Miten voin tarkastaa tietoni?

Rekisteröidyllä, eli asiakkaalla tai potilaalla, tai tämän laillisella edustajalla on oikeus saada tieto siitä, käsittelee Espoo asiakasta tai potilasta koskevia henkilötietoja. Jos Espoo käsittelee asiakasta tai potilasta koskevia henkilötietoja, on asiakkaalla tai potilaalla tai tämän laillisella edustajalla oikeus saada jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista.

Pääsääntöisesti potilas voi hakea terveydenhuollon palveluja koskevat potilastietonsa OmaKannasta. Vastaanotolla työntekijä voi pyynnöstä tulostaa potilaalle vain sen käyntikerran kirjaukset. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen tietojen tarkastusoikeus ja käyntikerran kirjausten luovuttaminen ovat eri asioita.

Huoltajalla on lähtökohtaisesti oikeus saada lasta koskevat tiedot. Espoo tarkistaa huoltajuuden voimassaolon ennen tietojen luovutusta. Henkilöllä voi olla oikeus lasta koskeviin tietoihin myös, jos henkilöllä on sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen perustuva tiedonsaantioikeus. Tällaisen henkilön tulee toimittaa rekisteritietojen tarkastuspyynnön yhteydessä kopio tiedonsaantioikeuden ja sen sisällön osoittavasta sosiaalilautakunnan vahvistamasta sopimuksesta tai tuomioistuimen päätöksestä.

Edunvalvoja voi tarkistaa päämiehensä tiedot, jos tarkastusoikeuden käyttö sisältyy edunvalvonnasta annettuun päätökseen. Edunvalvojan tulee toimittaa rekisteritietojen tarkastuspyynnön yhteydessä kopio edunvalvontapäätöksestä.

Myös edunvalvontavaltuutetulla on oikeus tarkistaa edunvalvottavan tiedot, jos tarkastusoikeuden käyttö sisältyy edunvalvontavaltuutukseen. Digi- ja väestötietoviraston tai maistraatin on tullut vahvistaa edunvalvontavaltuutus. Edunvalvontavaltuutetun tulee toimittaa rekisteritietojen tarkastuspyynnön yhteydessä kopio edunvalvontavaltuutuksesta sekä Digi- ja väestötietoviraston tai maistraatin edunvalvontavaltuutuksen vahvistamispäätöksestä.

Ulkopuolisella (eli muilla kuin asiakkaalla tai potilaalla, tämän laillisella edustajalla tai henkilöllä, jolla on lasta koskeviin tietoihin sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen perustuva tiedonsaantioikeus) ei ole tarkastusoikeutta, vaikka häntä koskevia henkilötietoja voi olla tallennettuna asiakasta tai potilasta koskeviin henkilötietoihin.

Päivitetty: 23.9.2020

Asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja voi tehdä tarkastuspyynnön henkilökohtaisesti käynnin yhteydessä tai postin kautta lähetettävällä asiakirjalla tai käymällä kirjaamossa tai asiointipisteessä. Espoo on laatinut pyyntöä varten lomakkeen, jota asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja voi käyttää tietoja pyytäessään. Lomakkeen saa sosiaali- ja terveystoimen toimintayksiköistä, ja se löytyy Espoon internet-sivuilta [https://www.espoo.fi/fi-FI/Sosiaali ja terveyspalvelut/Asiakkaan ja potilaan oikeudet/Asiakkaan ja potilaan tiedonsaantioikeudet](https://www.espoo.fi/fi-FI/Sosiaali_ja_terveyspalvelut/Asiakkaan_ja_potilaan_oikeudet/Asiakkaan_ja_potilaan_tiedonsaantioikeudet). Mikäli asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja haluaa tehdä rekisteritietojen tarkastuspyynnön vapaamuotoisella asiakirjalla, tulee asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan kirjata pyyntöön, mitkä henkilötiedot halutaan tarkastaa, halutaanko tarkastaa kaikki henkilötiedot vai tiedot tietyltä ajanjaksolta, pyytäjän nimi ja henkilötunnus sekä pyytäjän yhteystiedot. Mikäli pyytjä pyytää muita kuin omia henkilötietojaan tarkastettavaksi, tulee pyyntöön kirjata sen henkilön nimi ja henkilötunnus, jonka tietoja pyydetään. Mikäli asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja lähettää pyynnön postitse, pyyntö osoitetaan: Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi, Tietopyynnöt, PL 2314, 02070 Espoon kaupunki. Espoo tarkastaa pyytäjän henkilöllisyyden kuvallisesta henkilöllisyystodistuksesta, jos asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja toimittaa rekisteritietojen tarkastuspyynnön henkilökohtaisesti toimintayksikköön, kirjaamoon tai asiointipisteeseen.

Espoo toimittaa tiedot ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Espoo voi tarvittaessa jatkaa määräaika enintään kahdella kuukaudella. Espoo ottaa huomioon määräajan jatkamisessa pyyntöjen monimutkaisuuden ja määrän. Espoo ilmoittaa tietojen pyytäjälle määräajan pidentämisestä ja määräajan pidentämisen syyt kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Espoo ilmoittaa kieltäytymisestä viimeistään kuukauden kuluessa pyynnön saapumisesta. Espoo luovuttaa pääsääntöisesti pyydetty tiedot asiakkaan tai potilaan tämän laillisen edustajan väestötietojärjestelmän mukaiseen osoitteeseen.

EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa, tietosuojalaissa ja kansallisessa erityislainsäädännössä on säädetty niistä tilanteista, jolloin rekisterinpitäjä voi jättää luovuttamatta asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan pyytämät tiedot. Espoo voi jättää luovuttamatta laillisen edustajan pyytämät lasta koskevat tiedot esim., jos lapsi on käyttänyt pätevästi kieltäoikeuttaan. Jos Espoo ei luovuta asiakkaalle tai potilaalle tai tämän lailliselle edustajalle pyydettyjä tietoja, Espoo ilmoittaa viipymättä ja viimeistään kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta tietojen pyytäjälle syyt tietojen luovuttamatta jättämiselle ja kertoo asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan mahdollisuudesta tehdä valitus tietosuojavaltuutetulle ja käyttää muita oikeussuojakeinoja.

Omien tietojen pyytäminen on lähtökohtaisesti maksutonta. Jos asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan pyynnöt ovat ilmeisen perusteettomia tai kohtuuttomia, erityisesti jos niitä esitetään toistuvasti, Espoo voi joko periä kohtuullisen maksun ottaen huomioon tietojen tai viestien toimittamisesta tai pyydetyn toimenpiteen toteuttamisesta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset; tai kieltäytyä luovuttamasta pyydettyjä tietoja.

15.2. Milloin voin vaatia tietojeni oikaisemista?

Rekisteröidyllä, eli asiakkaalla tai potilaalla, tai tämän laillisella edustajalla on oikeus vaatia, että Espoo oikaisee ilman aiheetonta viivytystä asiakasta tai potilasta koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot. Asiakkaalla tai potilaalla tai tämän laillisella edustajalla on oikeus saada täydennetyiksi puutteelliset tiedot. Espoo tekee muutokset siten, että rekistereihin jää näkyviin tiedot tehdystä korjauksesta, tekijästä ja korjauspäivämäärästä ja niin, että alkuperäinen merkintä on mahdollista nähdä jälkikäteen. Espoolla on velvollisuus ilmoittaa

Päivitetty: 23.9.2020

tietojen oikaisusta niille vastaanottajille, joille Espoo on luovuttanut asiakasta tai potilasta koskevia tietoja. Espoolla ei ole ilmoittamisvelvollisuutta, jos ilmoittaminen on mahdotonta taikka vaatii kohtuutonta vaivaa.

Espoo toteuttaa pyynnön ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Espoo voi tarvittaessa jatkaa määräaika enintään kahdella kuukaudella. Espoo ottaa huomioon määräajan jatkamisessa pyyntöjen monimutkaisuuden ja määrän. Espoo ilmoittaa tietojen pyytäjälle määräajan pidentämisestä ja määräajan pidentämisen syyt kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Espoo ilmoittaa kieltäytymisestä viimeistään kuukauden kuluessa pyynnön saapumisesta.

Asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja voi tehdä pyynnön henkilökohtaisesti käynnin yhteydessä tai postin kautta lähetettävällä asiakirjalla tai käymällä kirjaamossa tai asiointipisteessä. Pyyntöä varten on laadittu lomake, jota asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja voi käyttää pyytäessään asiakasta tai potilasta koskevien henkilötietojen oikaisua. Lomakkeen saa Espoon sosiaali- ja terveystoimen toimintayksiköistä, ja se löytyy Espoon internet-sivuilta [https://www.espoo.fi/fi-FI/Sosiaali ja terveyspalvelut/Asiakkaan ja potilaan oikeudet/Asiakkaan ja potilaan tiedonsaantioikeudet](https://www.espoo.fi/fi-FI/Sosiaali_ja_terveyspalvelut/Asiakkaan_ja_potilaan_oikeudet/Asiakkaan_ja_potilaan_tiedonsaantioikeudet). Mikäli asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja haluaa tehdä pyynnön vapaamuotoisella asiakirjalla, tulee asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan kirjata pyyntöön oikaistavat tiedot sanatarkasti, ehdotettavat muutokset sanatarkasti, perustelut ehdotetuille muutoksille, pyytäjän nimi ja henkilötunnus sekä pyytäjän yhteystiedot. Mikäli pyytjä pyytää muiden kuin omien henkilötietojen oikaisua, tulee pyyntöön kirjata sen henkilön nimi ja henkilötunnus, jonka tietoja pyydetään oikaistavaksi. Mikäli asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja lähettää pyynnön postitse, pyyntö osoitetaan: Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi, Tietopyynnöt, PL 2314, 02070 Espoon kaupunki. Espoo tarkastaa pyytäjän henkilöllisyyden kuvallisesta henkilöllisyystodistuksesta, jos asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja toimittaa pyynnön henkilökohtaisesti toimintayksikköön, kirjaamoon tai asiointipisteeseen.

Jollei Espoo hyväksy asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan vaatimusta tiedon oikaisemista, Espoo ilmoittaa asiasta kirjallisesti asiakkaalle tai potilaalle tai tämän lailliselle edustajalle. Espoo kertoo samalla ne syyt, joiden vuoksi vaatimusta ei ole hyväksytty ja ohjeistaa asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan mahdollisuudesta tehdä valitus tietosuojavaltuutetulle ja käyttää muita oikeussuojakeinoja.

Espoo voi korjata asiakastietoja ja potilastietoja myös täydentämällä niitä asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan näkemyksellä asiasta.

15.3. Milloin voin vaatia tietojeni poistamista?

Asiakkaalla tai potilaalla tai tämän laillisella edustajalla on oikeus saada poistettua asiakasta tai potilasta koskevat henkilötiedot ilman aiheetonta viivytystä, jos EU:n yleisen tietosuojasetuksen 17 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Asiakkaalla tai potilaalla tai tämän laillisella edustajalla ei ole pääsääntöisesti oikeutta saada asiakasta tai potilasta koskevia henkilötietoja poistettua sosiaalihuollossa tai terveydenhuollossa, koska Espoolla on lakisääteinen velvollisuus käsitellä tietoja (mm. kirjaamisvelvollisuus ja arkistointivelvollisuus). Asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan oikeus saada poistettua asiakasta tai potilasta koskevia henkilötietoja on lähinnä silloin, kun tiedot ovat jo alun perin olleet tarpeettomia niiden käyttötarkoituksen kannalta. Espoolla on velvollisuus ilmoittaa tietojen poistosta niille vastaanottajille, joille Espoo on luovuttanut asiakasta tai potilasta koskevia

Päivitetty: 23.9.2020

tietoja. Espoolla ei ole ilmoittamisvelvollisuutta, jos ilmoittaminen on mahdotonta taikka vaatii kohtuutonta vaivaa.

Asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja voi lähettää vaatimukset tietojen poistamisesta osoitteeseen Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi, Tietopyynnöt, PL 2314, 02070 Espoon kaupunki.

15.4. Milloin voin vaatia tietojeni käsittelyn rajoittamista?

Asiakkaalla tai potilaalla tai tämän laillisella edustajalla on oikeus vaatia Espoota rajoittamaan asiakasta tai potilasta koskevien henkilötietojen käsittelyä, jos asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja kiistää asiakasta tai potilasta koskevien henkilötietojen paikkansapitävyyden. Tällöin Espoon on pääsääntöisesti rajoitettava asiakasta tai potilasta koskevien henkilötietojen käsittelyä siihen saakka, kunnes Espoo on varmistanut henkilötietojen paikkansapitävyyden. Rajoittamisvelvollisuuteen on säädetty tietosuoja-asetuksessa tietyjä poikkeuksia, joiden perusteella Espoo voi käsitellä asiakkaan tai potilaan rajoituksen alaisia henkilötietoja tietyissä tilanteissa. Espoon on ilmoitettava asiakkaalle tai potilaalle tai tämän lailliselle edustajalle rajoituksen poistamisesta ennen rajoituksen poistamista.

Asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja voi lähettää vaatimukset tietojen käsittelyn rajoittamisesta osoitteeseen Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi, Tietopyynnöt, PL 2314, 02070 Espoon kaupunki.

15.5. Voinko käyttää vastustamisoikeutta?

Espoon asiakasta tai potilasta koskevien henkilötietojen käsittely sosiaalihuollon palveluissa ja terveydenhuollon palveluissa perustuu lakisääteisten velvollisuuksien noudattamiseen. Tämän vuoksi asiakkaalla tai potilaalla tai tämän laillisella edustajalla ei ole vastustamisoikeutta.

15.6. Voinko saada tietoni siirrettyä järjestelmästä toiseen?

Espoon asiakasta tai potilasta koskevien henkilötietojen käsittely sosiaalihuollon palveluissa ja terveydenhuollon palveluissa perustuu lakisääteisten velvollisuuksien noudattamiseen. Tämän vuoksi asiakkaalla tai potilaalla tai tämän laillisella edustajalla ei ole oikeutta siirtää tietoja järjestelmästä toiseen.

15.7. Voinko kieltää terveydenhuoltoa koskevien potilastietojeni käytön HUS-sairaanhoidopiirin alueella?

Terveydenhuollon potilastiedot ovat salassa pidettäviä. Niitä luovutetaan vain potilaan nimenomaisella suostumuksella tai lakisääteisellä perusteella.

Sairaanhoidopiirin alueen yhteiseen potilastietorekisteriin (Espoossa HUS-alue) liittyneiden terveydenhuollon toimintayksiköiden välinen potilastietojen käyttö ei edellytä potilaan suostumusta. Potilaalla on kuitenkin oikeus kieltää sairaanhoidopiirin alueen yhteisen potilastietorekisterin sisällä toisen toimintayksikön tietojen käyttö. Potilas saa tehdä ja peruuttaa kiellon milloin tahansa. Mikäli kiellon tekemisen jälkeen toisen terveydenhuollon toimintayksikön tietoja tarvitaan sairaanhoidopiirin alueella potilaan hoitamiseksi, on potilaan itse huolehdittava tietojen toimittamisesta tai hän voi peruuttaa kiellon.

15.8. Käyttääkö Espoo automaattista päätöksentekoa?

Asiakkaalla tai potilaalla on lähtökohtaisesti oikeus olla joutumatta sellaisten päätösten kohteeksi, jotka perustuvat pelkästään automaattiseen käsittelyyn ja joilla on häntä koskevia oikeusvaikutuksia tai jotka vaikuttavat häneen vastaavalla tavalla merkittävästi. Espoo ei käytä sosiaalihuollon tai terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä automaattista päätöksentekoa.

15.9. Valituksen tekeminen

Asiakkaalla tai potilaalla tai tämän laillisella edustajalla on oikeus tehdä Suomessa valitus tietosuojavaltuutetulle, jos asiakas tai potilas tai tämän laillinen edustaja katsoo, että Espoo ei noudata tietosuojalainsäädäntöä käsitellessään asiakasta tai potilasta koskevia henkilötietoja. Tarkempi ohjeistus valituksen tekemiseen löytyy tietosuojavaltuutetun toimiston internet-sivuilta <https://tietosuoja.fi/etusivu>.

Valitusoikeus tietosuojavaltuutetulle ei rajoita muita asiakkaan tai potilaan tai tämän laillisen edustajan käytössä olevia hallinnollisia muutoksenhakukeinoja tai oikeussuojakeinoja.